

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สนองพระราชดำริโดย
กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

เจ้าฟ้านกอนุรักษ์ ของปวงประชาชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ และดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

กรอบการดำเนินงานของแผนปฏิบัติงานโครงการฯ ของ วศ.ทร.

- วศ.ทร. ร่วมสนองพระราชดำริในโครงการฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก ทร. และคณะปฏิบัติงานวิทยาการโครงการฯ (อพ.สธ.) จวบจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา รวม ๓๐ ปี
- การดำเนินงานได้สอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ต.ค.๖๔ - ๓๐ ก.ย.๖๙) เป็นแผนที่ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางพระราชดำริ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- มีลักษณะแผนการดำเนินงานที่มีกรอบแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน ๓ กรอบ จำนวน ๔ กิจกรรมหลัก เพื่อสนองพระราชดำริในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศเป็นองค์รวม ๓ ด้าน ได้แก่

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๑.กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

- กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร
 - การวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเล ดินตะกอนต่าง ๆ
- กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร
 - การคัดเลือกพันธุ์กล้วยไม้หายากในท้องถิ่นเพื่อนำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ/ขยายพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้นและปลูกคืนถิ่นเดิมหรือสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ

๒.กรอบการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากร

- กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร
 - การศึกษาและพัฒนาวิธีการเตรียมเม็ดปิดน้ำมันหอมระเหยสมุนไพรด้วยเทคนิค Encapsulation เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
 - การศึกษาสารออกฤทธิ์เชิงชีวภาพของสารกลุ่มฟลาโวนอยด์ จากการสกัดสมุนไพรป่าชายเลน

๓.กรอบการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๑. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

๑.๑ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเล ดินตะกอน ในพื้นที่อนุรักษ์ตามหมู่เกาะต่าง ๆ ทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี ๖๕)

๑. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

๑.๒ การคัดเลือกพันธุ์กล้วยไม้หายากในท้องถิ่นเพื่อนำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ/ขยายพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้นและปลูกคืนถิ่นเดิมหรือสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๑. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

- พันธุ์กล้วยไม้ที่เด่นที่ได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์
 - ว่านเพชรหึงเป็นกล้วยไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก สวยงามและสรรพคุณทางยามาก ในประเทศไทยพบอยู่ตามธรรมชาติในป่าของจังหวัดพิษณุโลกเลย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชุมพร สุราษฎร์ธานี ตรัง และนราธิวาส เป็นต้น

กล้วยไม้ชนิดอื่น ที่ได้เก็บรวบรวมไว้เพื่อศึกษาการขยายพันธุ์

เหลืองจันทร์บูร

ว่านเพชรหึง

หางกระรอก

กะเรกะร้อนปากเปิด

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๑. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

การเพาะดูแลกล้ากล้วยไม้ในโรงเรือนเพาะชำ วศ.ทร.

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๒.กรอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

ปี งบ. ๖๔ – ๖๕

- การศึกษาและพัฒนาวิธีการเตรียมเม็ดปิดน้ำมันหอมระเหยสมุนไพรด้วยเทคนิค Encapsulation เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
- การศึกษาสารออกฤทธิ์เชิงชีวภาพของสารกลุ่มฟลาโวนอยด์ (Flavonoids) จากการสกัดสมุนไพรป่าชายเลน

เหงือกปลาหมอ

ขลุ่

โกงกางใบใหญ่

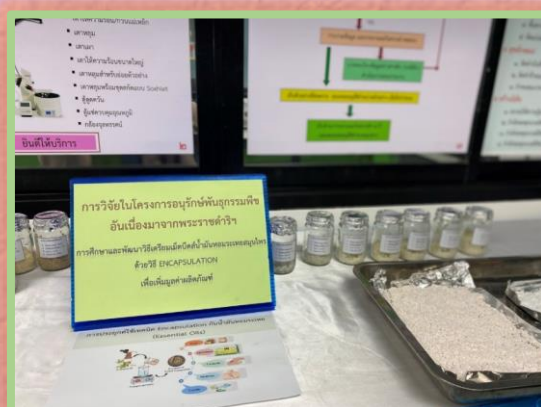
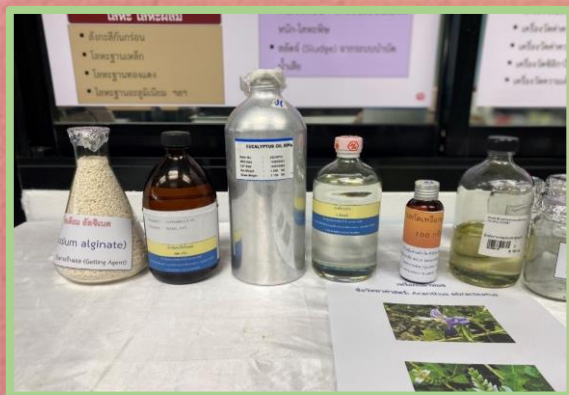

เสม็ดทะเล

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สร. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี ๖๕)

๒.กรอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

ดำเนินการทดลองการห่อหุ้มน้ำมันหอมระเหยสมุนไพรและการปลดปล่อยสารในยาหม่องสมุนไพร ได้แก่ น้ำมันกานพลู น้ำมันระกำ
น้ำมันยูคาลิปตัส น้ำมันตะไคร้ และน้ำมันเห็อกปลาหมอ เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี ๖๕)

การทดลอง

๑. การทดลองหาเงื่อนไขการสร้างเม็ดปิดน้ำมันหอมระเหยที่เหมาะสม
๒. การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
 - ๒.๑ ยาหม่องสมุนไพรที่มีส่วนผสมของเม็ดปิดน้ำมันหอมระเหย
 - ๒.๒ น้ำมันนวดที่มีส่วนผสมของเม็ดปิดน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร

เม็ดปิดน้ำมันหอมระเหย
จากกระบวนการ Encapsulation

แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด ของ วศ.ทร. (ปี งบ.๖๕)

๓. กรอบการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

- กิจกรรม : การนำทรัพยากรที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไปปลูกคืนถิ่น/พื้นที่ธรรมชาติ และติดตามความก้าวหน้า

บทสรุป

การดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ของ วศ.ทร. ยังคงยึดมั่นในการร่วมสนองพระราชดำริอย่างเต็มกำลังความสามารถ มุ่งมั่นและสนับสนุนในการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับคณะปฏิบัติการวิทยาการของ อพ.สธ. ในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรทะเลของเกาะและทะเลไทย ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กำลังพล เยาวชนและประชาชนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรทะเลให้มีความมั่นคง และยั่งยืนสืบไป